

KRİPTO PARALAR VE ULUSLARARASI FİNANSAL PİYASALARDA YERİ¹

Crypto Currency and Their Position in the Financial Markets

Dr. Öğr. Üyesi Meltem KESKİN KÖYLÜ

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, ŞUBF, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Yönetim Ana Bilim Dalı.
Ankara/Türkiye

Keskin Köylü, M. (2018). “Kripto Paralar ve Uluslararası Finansal Piyasalarda Yeri”, International Journal of Academic Value Studies, Vol:4, Issue:21; pp:814-821

Makale Türü: Araştırma Makalesi

ARTICLE INFO

Article History

Makale Geliş Tarihi

Article Arrival Date

25/06/2018

Makale Yayın Kabul Tarihi

The Published Rel. Date

12/07/2018

Anahtar Kelimeler

Kripto Para, Türkiye,
Finansal Teknoloji,
Yatırımlar

Keywords:

Crypto Currency, Turkey,
Financial Technology,
Investments

ÖZ

Gücün merkezlerde olmayıp insanların elinde toplandığı finansal teknolojiler geleceği şekillendirmeye başlamıştır. Güvenliği matematiksel yöntemler şifrelenerek sağlanan kripto paralar, klasik anlamda kullanılan paraların aksine hiçbir devlet ve/veya kurum desteği olmaksızın dünyanın her herhangi bir yerinde bireysel kullanıcılar tarafından üretilerek kullanılmaktadır. Hâlihazırda 1650 civarında kullanılan kripto para piyasada işlem görmektedir. Bunlardan öne çıkanlar; Ripple, Ethereum, Bitcoin, Cardano, NEM, Litecoin, Stellar, Bitcoin Cash, IOTA ve TRON'dur. Bu paralar yatırım aracı olarak değerlendirilirken bazı şirketler hatta ülkeler emtia olarak da değerlendirmektedir. Kripto paraların dünyada işlem hacimlerinin artması önlenemeyen bir gerçekliktir. Bu gerçekliğin akademik bir makalede yer alması gerekliliği üzerine çalışmanın literatüre değerlenmesi önemli görülmüştür. Bu çalışma ile, zaman ve mekan sınırı olmayan kripto paraların avantaj ve dezavantajlarını değerlendirerek ülkelerin ve şirketlerin kripto paraları kullanımına yönelik yaptıkları çalışmalar ve hukuki düzenlemeleri inceleyip Türkiye açısından konuyla ilgili yapılacak çalışmalara ışık tutmak amaçlanmaktadır. Bu bağlamda çalışmada, dijitalleşen dünyada yenilikçi finansal teknolojileri kullanarak dünyanın gerisinde kalmadan gelecekte inovasyona liderlik edebilme olasılığı olan kripto paralar, yatırım olanakları ve hukuksal düzenlemeleri ikincil verilerin ışığında ampirik olarak değerlendirilmektedir. Bunun yanı sıra Türkiye'de yeni nesille birlikte büyüyen kripto para yatırımcılarının dikkat etmesi gereken unsurlar ile Türkiye'nin bu teknolojiye hazır olması için gerekli model de çalışmada yer almaktadır.

ABSTRACT

The financial decentralized technologies are shaping the future. The crypto currencies, whose security is ensured by mathematical encryption, are produced and used without the support of any state or company.

Today, approximately 1650 crypto currency are processed in the market. The outstanding ones among these are Ripple, Ethereum, Bitcoin, Cardano, NEM, Litecoin, Stellar, Bitcoin Cash, IOTA and TRON. These currencies are regarded as investment tools, whereas some companies (and even countries) regard them as a commodity. The increase of crypto currencies' processing volume is a reality. It was observed to be a necessity to examine this reality in an academic paper.

With this work, the aim is to examine the advantages and disadvantages of crypto currencies, which exceed time and space, the work that countries and companies carry out towards using them and the regulations regarding them to light the way for the related work in Turkey. In that regard, in this study, the crypto currencies that have the potential to lead the financial innovation in the ever-digitalizing world, are empirically evaluated in terms of their investment potentials and related regulations, in the light of secondary data. Additionally, the issues that newly growing crypto currency investors in Turkey have to take caution and the model that is needed for enabling Turkey to be able to use this technology are included in the study.

1. GİRİŞ

Tarih boyunca insanlar avcı toplayıcı ekonomilerden başlayarak her yerde ticaret yapmış, para birimleri oluşturmuşlardır. Toplumsal ilişkiler karmaşıklaşınca ve ticaret yolları birbirinden gittikçe uzaklaşınca resmi kurumlar oluştu. Devletler, bankalar, şirketler para birimlerini desteklediler. Yüzyıllardır iktisatçılar ise, bireysel olarak ve grup içerisinde yatırım kararları alırken nasıl davrandığımızı, hukuk sistemlerini, şirketler, piyasalar gibi toplumlar arasında alışverişi düzenleyen kurumları incelediler. Ama artık değer değişim şeklimiz temelden değişmektedir.

¹ Bu çalışma 23-25 Mart 2018 tarihinde Kudüs'te düzenlenen International Congress on Social Sciences da özet olarak sunulan bildiriden geliştirilmiştir.

Finans ve teknoloji, hayatın en önemli iki unsurudur. Finansal işlemlerin mekândan bağımsız halde yapılabilme hareket serbestisi, bireylerin doğrudan birbirleri ile iletişime geçmesini sağlamaktadır. Bu durumda kripto paraların finansal piyasalarda yer bulmasına ve yaygınlaşarak işlem görme potansiyellerinin artmasına olanak sağlamıştır.

Kripto, şifreleme işlemi anlamına karşılık gelirken kripto para en basit anlamı ile matematiksel verileri kullanarak şifrelenmiş dijital para birimi olarak tanımlanabilir. Ayrıca kripto paraların bulundurulduğu, korunduğu ve kullanıldığı bilgisayar yazılımlarına cüzdan denmektedir.

Çalışmada kripto paraların çeşitleri, piyasalarda yaygınlaşma nedenleri tartışılmıştır. Ayrıca çalışmada ikincil verilere dayanarak kavramsal olarak bu paraların Türkiye’de kullanımı üzerine bir değerlendirmede yapılmıştır.

2. KRİPTO PARA

Dijital, şifreli ya da sanal para olarak da adlandırılan ve kullanılan para, bilgisayar ortamında üretilip, alınıp, satılmakta ve değişim aracı olarak kullanılmaktadır. Kripto paralar arkasında herhangi bir merkez bankası, devlet veya herhangi bir resmi kuruluşun desteğine ihtiyaç duymadan piyasalara sürülen ve kullanılabilen paralardır.

Kripto paralar 21. yüzyılın insan hayatına kattığı yeniliklerden biridir. İlk kullanılan kripto para Bitcoin’dir. Bu paranın kullanılabilmesi blok zinciri teknolojisinin varlığına ihtiyaç duymaktadır. Bitcoin adı verilen kripto paranın dünyada hızla yaygınlaşmasının altında yatan temel, blok zinciri teknolojisidir. Bu kripto paranın yaygınlaşmasına ve paranın güvenle kullanılmasına olanak sağlayan teknolojinin yaratıcı babası Satoshi Nakamoto’dur. Bu isim gerçekte bir kişiye ait olmayıp takma isimdir. Nakamoto, 2008 yılında yazdığı makale ile çoklu harcama üzerine teori geliştirmiştir (Köylü ve Köylü, 2017: 360-361). “Eşten eşe elektronik nakit ödeme sistemi” adlı makale ile ilk kripto para olan Bitcoin kavramı insanlık hayatına girmiştir.

Günümüzde halihazırda kullanılan ve işlem gören 1613 adet kripto para vardır. Bunlar hergeçen gün artarak çoğalmaya devam etmektedir. Bu paraların adları şöyledir: Bitcoin, Ethereum, Ripple, Bitcoin Cash, EOS, Cardano, Litecoin, Stellar, IOTA, TRON, NEO, Dash, NEM, Monero, VeChain, Tether, Ethereum Classic, Qtum, OmiseGO, ICON, Binance Coin, Lisk, Bitcoin Gold, Nano, Bytecoin, Verge, Zcash, Ontology, Aeternity, Steem, Wanchain, Zilliqa, Siacoin, BitShares, Bytom, Bitcoin, Diamond, 0x, Populous, Waves, Bitcoin Private, Stratis, Maker, RChain, Decred, Golem, Dogecoin, Status, Hshare, IOStoken, Waltonchain, DigixDAO, Loopring, DigiByte, Aion, Basic Attenti, Augur, Komodo, Mixin, Ardor, aelf, Mithril, DNotes, Ark, Nebulas, Loom Network, KuCoin Shares, Kyber Network, Gas, PIVX, Substratum, Cortex, WaykiChain, ReddCoin, MonaCoin, QASH, Syscoin, Centrality, Cryptonex, Pundi X, Dragonchain, Bancor, Ethos, Storm, GXChain, Dentacoin, Veritaseum, FunFair, Fusion, WAX, Factom, Nxt, SALT, Elastos, Electroneum, Gifto, Enigma, Matrix AI Net, ZCoin, Power Ledger, ChainLink, Polymath, Neblio, Nucleus Vision, BnkToTheFuture, Decentraland, Request Network, Revain, DeepBrain Chain, Monaco, Achain, Kin, TenX, MaidSafeCoin, CyberMiles, Byteball Bytes, Cindicator, Storj, BitcoinDark, Bottos, Time New Bank, Civic, Iconomi, Nuls, Particl, Emercoin, Skycoin, Paypex, POA Network, ZenCash, Genaro Network Quantstamp, Nexus, SIRIN LABS Token, Huobi Token, Arcblock, Ruff, SmartCash, iExec RLC, Po.et, Ignis, Gnosis, Apex, Enjin Coin, Scry.info, SingularityNET, Metal, SmartMesh, Dent, Aragon, Ambrosus, Vertcoin, BOScoin, Bluzelle, Bitcore, GameCredits, Santiment Net, Raiden Networ, TomoChain, High Performa, Dropil, Red Pulse, Game.com, Theta Token, TokenPay, ETHlend, IHT Real Esta, Litecoin Cash, BridgeCoin, All Sports , DigitalNote, PayPie , SophiaTX, Dynamic Tradi, Pillar, MediBloc, Groestlcoin, DEW, SONM, DATA, Ink, Credits, Blocknet, Ubiq, THEKEY, Genesis Vision, IoT Chain, Asch, NavCoin, Cube, OST, Bibox Token, Ripio Credit, BLOCKV, Bread, AdEx, NANJCOIN, ZClassic, CRYPTO20, SingularDTV, AirSwap, Eidoo, Primecoin, Zebi, AppCoins, Quantum Resis, BitBay, Einsteinium, Peercoin, Streamr DATAcoin, CloakCoin, True Chain, district0x, SpankChain, Electrify.Asia, ION, WePower, WaBi, Hydro Protocol, Odyssey, OriginTrail, Burst, Delphy, Internet Node, Telcoin, Crypterium, VIBE, UTRUST, SaluS, Modum, INS Ecosystem, Viacoin, Wings, Tierion, Edgeless, LBRY Credits, BitRen, YOYOW, Rock, Oyster, MediShares, Lympo, Trinity Netwo, Counterparty, Jibrel Network , TaaS, LINK, MinexCoin, Bloom, Triggers, Electra, Ravencoin, Pura, Wagerr, NAGA, DECENT, Feathercoin, Blox, Republic Prot, CPChain, Etherparty, TokenCard, QunQun, Melon, Dock, MobileGo, BlockMason Cr, EDUCarex, Gulden, Steem Dollars, Lamden, bitCNY, Sentinel, Soarcoin, KickCoin, BABB, Experience Po, Presearch, Datum, Metaverse ETP, Refereum, Guaranteed Et, Mobius, Envion, DATx, Banca, CyberVein, YEE, ECC, Elastic, Universa, Sentinel Chain, Safe Exchange, Unikoin Gold, Cobinhood, LinkEye, Tokenomy, Shift, CasinoCoin, Viberate, Namecoin, adToken, Lunyr, COSS, Medicalchain, Trade Token, XTRABYTES, SwftCoin, Zoin, XinFin Network, Matchpool, AI Doctor, Legolas Exchange, Havven, Spectre.ai Di, Mothership,

FirstBlood, TokenClub, Humaniq, Zeepin, Cofound.it, Bankex, Dai, HTMLCOIN, Bitcoin Green, Zeusshield, UpToken, Synereo, Aeon, Phore, Mercury, Switcheo, Monetha, DeepOnion, PotCoin, ugChain, ODEM, HempCoin, Agrello, Everex, Cappasity, Crown, Decision Token, DMarket, Unobtanium, STK, Energo, Propy, SunContract, I/O Coin, Bodhi, Qbao, ShipChain, Pepe Cash, Bean Cash, WeTrust, Peerplays, Alphacat, Blocktix, Aurora DAO, BlackCoin, Fortuna, LEOcoin, ColossusXT, ProChain, MedicCoin, Rentberry, Measurable Da, Moeda Loyalty, Aeron, Pascal Coin, Tao, DADI, Lykke, SHIELD, StakeNet, Karma, EchoLink, Dimecoin, Omni, Selfkey, Numeraire, Olympus Labs, SpaceChain, Blockport, Diamond, Mooncoin, Restart Energ, Hive Project, Radium, VeriCoin, Expanse, OAX, Datawallet, RevolutionVR, Grid+, TE-FOOD, BitClave, AICHAIN, Storiqa, PACcoin, Hi Mutual Soc, indaHash, Ormeus Coin, GridCoin, SIBCoin, FlorinCoin, Flash, U Network, Matryx, carVertical, DIMCOIN, ATMChain, OracleChain, Stox, OneRoot Network, Databits, LATOKEN, E-Dinar Coin, Uquid Coin, ALQO, PolySwarm, Blackmoon, Covesting, Devery, Primas, FairCoin, Zap, Pareto Network, WhiteCoin, Divi, DecentBet, MktCoin, iXledger, PRIZM, MonetaryUnit, SureRemit, Banyan Network, aXpire, Payfair, SolarCoin, Bitcoin Atom, Bismuth, Rubycoin, Neumark, Incent, acken, REBL, Polybius, Maecenas, ICOS, Swarm, Pure, Bee Token, Myriad, OKCash, bitUSD, Debitum, LUXCoin, Clams, LoMoCoin, NimiQ Exchang, Titanium BAR, Hedge, Lendingblock, EncrypGen, XPA, BitSend, Paragon, Etheroll, Linda, SwissBorg, BitDegree, Auctus, Boolberry, CoinPoker, Energycoin, Rialto, FedoraCoin, Patientory, DomRaider, FoldingCoin, Swarm City, Nexium, NoLimitCoin, Remme, NeosCoin, Effect. AI, Rise, DubaiCoin, Interplanetar, FintruX Network, Smartlands, Polis, Musicoin, Syndicate, IDEX Membership, NewYork Coin, Everus, Snovio, LIFE, Quantum, Bounty0x, AurumCoin, MUSE, Flixxo, Credo, Golos, Cashaa, Stealthcoin, Waves Communi, TrueUSD, Mintcoin, AirToken, Leadcoin, ALIS, Gambit, Block Array, LockTrip, Spectiv, GoByte, Elixir, Ink Protocol, CoinFi, CargoX, CanYaCoin, CVCoin, Worldcore, Dovu, The ChampCoin, EXRNchain, Pluton, Spectrecoin, Oxycoin, LALA World, Playkey, IP Exchange, Dynamic, Fluz Fluz, Aphelion, Chronobank, PoSW Coin, Bulwark, GoldCoin, Spectrecoin, Oxycoin, LALA World, Playkey, IP Exchange, Dynamic, Fluz Fluz, Aphelion, Chronobank, PoSW Coin, Bulwark, GoldCoin, Hubii Network, Zilla, Auroracoin, Aventus, UCASH, Profile Utili, eBoost, DeviantCoin, ATN, Linker Coin, HollyWoodCoin, Curecoin, OBITS Sphere, InsurePal, Mysterium, ToaCoin, Sequence, InvestFeed, bitqy, Rivetz, Novacoin, Insights Network, ATBCoin, Pandacoin, Network, TransferCoin, Circuits of V, PinkCoin, Internet of P, Target Coin, adbank, Bitcrystals, SRCOIN, SportyCo, CommerceBlock, GET Protocol, Russian Miner, Espers, NaPoleonX, ClearCoin, Breakout Stake, Spectre.ai Ut, MyBit Token, Travelflex, Dether, Solaris, BitConnect, HEAT, Change, AsiaCoin, GeoCoin, Eroscoin, Bitcoin Plus, Gladius Token, Tracto, ArtByte, HelloGold, ClearPoll, Kore, Tokes, Xaurum, Privatix, Hexx, HOQU, Stipend, DopeCoin, ATLANT, BitDice, Sumokoin, Gatcoin, KiloCoin, Voise, BLUE, Hackspace Cap, NVO, Pirl, Publica, Viuly, TrueFlip, Masari, Leverj, HyperStake, Astro, Universal Cur, CryptoPing, Ecobit, Memetic/Pep, FidentiaX, Qwark, Chainium, APX, B3Coin, CHIPS Internxt, HEROCoin, Dotcoin, Pesetacoin, Helbiz, Quark, B2BX, Cryptopay, BitcoinZ, Bitmark, NuBits, BlockCAT, EuropeCoin, AidCoin, AdHive, ExclusiveCoin, ShareX, EZToken, Bonpay, Global Curren, SpreadCoin Dero, JET8, Haven Protocol, LOCIcoin, Open Trading, Sether, Opus, MaxCoin, COPYTRACK, Vice Industry, Hush, Xenon, Autonio, SyncFab, Starta, Blockpool, Neutron, VeriumReserve, 2GIVE, Ethorse, Ixcoin, Education Eco, Aigang, Torrent, Riecoin, CannabisCoin, AdShares, Bitcloud, Sociall, E-coin, Daneel, Breakout, Lampix, Iungo, Denarius, Blitzcash, MyWish, AMLT Token, RussiaCoin, Experty, 1World, Elite, Creditbit, Zephyr, Starbase, DAO.Casino, LuckChain, Bitswift, EncryptoTel [Bitswift, Monoeci, GoldMint, Upiring, PiplCoin, Maverick Chain, Vsync, Sprouts, Monkey Project, Ties.DB, TrakInvest, Sharpe Platfo, Social Send, Jiyo, DCORP, STRAKS, Primalbase Token, Goodomy, vSlice, BuzzCoin, Pylon Network, EverGreenCoin, Verify, HunterCoin, Bullion, Karbo, BioCoin, CampusCoin, Terracoin, Sharechain, Origami, RefToken, Zeitcoin, StarterCoin, Vezt, XGOX, EventChain, REAL, FORCE, Sense, Darcrus, HireMatch, Rupaya, TrustPlus, Earth Token, TeslaCoin, AudioCoin, Zero, MicroMoney, ZrCoin, Crave, Bezop, Altcoin, Ignition, Uniform Fisca, e-Gulden, Mercury Protocol, PutinCoin, Obsidian, Rupee, Sexcoin, TrezarCoin, Magi, Tokenbox, DigiPulse, Linx, ChainCoin, Interstellar, Ace, Speed Mining, NobleCoin, Hat.Exchange, 808Coin, Farad, GCN Coin, Graft, CryCash, Creativecoin, Chronologic, Magnet, Qvolta, LatiumX, Kzcash, Bitzeny, IntenseCoin, Tidex Token, LiteDoge, BlueCoin, Kobocoin, imbrex, EquiTrader, BiblePay, Ethereum Movi, Argentum, Ellaism, Ethbits, Capricoin, EtherSportz, BunnyCoin, Yocoin, Condensate, KekCoin, FundYourselfNow, IncaKoin, Cryptonite, eBitcoin, MarteXcoin, Fantasy Cash, FlypMe, Masternodecoin, LeafCoin, BlitzPredict, Bowhead, DigitalPrice, UnbreakableCoin, Blocklancer, Coinlancer, Anoncoin, Ergo, Innov, InPay, Tigereum, Escroco, Orbitcoin, Canada eCoin, Onix, Deutsche eMark, Indorse Token, SagaCoin, World Coin, WandX, Oceanlab, Jesus Coin, SkinCoin, Carboncoin, BitWhite, Unitus, BitBoost, ArcticCoin, Universe, Photon, SpeedCash, Bytecent, VIVO, The Cypherfunks, Numus, ELTCOIN, Vulcano, Legends Room, Megacoin, onG.social, 42-coin, MAZA, Kolion, FLiK, Woodcoin, Shekel, Bitsum, NuShares, FlutterCoin, NEVERDIE, Emphy, DFSCoin, Miners' Rewar, Shorty, Bitdeal, Galactrum,

Zennies, Monster Byte, Bitradio, SmileyCoin, Embers, Nullex, Version, MCAP, Guncoin, Triaconta, DraftCoin, Centra, GanjaCoin, UniCoin, PetroDollar, Dinastycoin, PeepCoin, Global Crypto, Moin, DeusCoin, Octoin Coin, Zetacoin, bitJob, FirstCoin, Digitalcoin, FujiCoin, HitCoin, Skeincoin, DROXNE, Bata, Growers Inter, Machinecoin, BritCoin, Equal, Etheriya, Wild Crypto, Renos, Commodity Ad, LeviarCoin, Startcoin, Fastcoin, Veros, PopularCoin, PlatinumBAR, FuckToken, Bitpark Coin, Jetcoin, ProCurrency, MetalCoin, Regalcoin, Elementrem, Adzcoin, Magic Coin, ICO OpenLedger, Ethereum Cash, Fantomcoin, DRP UtilityInsaneCoin, Authorship, Happycoin, Sovereign Hero, Minereum, HoboNickels, NetCoin, Netko, IOCoin, Unify, Surely, Piggycoin, Ethereum, Bitcoin Scrypt, Rimit, FlappyCoin, StarCredits, Triangles, Soma, ShadowCash, Qbic Virtacoin, Bit20, QubitCoin, Accelerator N, AquariusCoin, UltraCoin, Phoenixcoin, BitBar, Cream, LanaCoin, ArbitrageCT, InflationCoin, CrowdCoin, AdCoin, Peerguess, WhaleCoin, EthBet, SuperCoin, OP Coin, VoteCoin, CryptoCarbon, iTicoin, Opal, Ultimate Secu, Mao Zedong, BigUp, Bitstar, Trollcoin, bitBTC, TittieCoin, Aricoin, IrishCoin, Crystal Clear, Litecoin Plus, Hodlcoin, GAIA, TagCoin, TrumpCoin, Bitgem, Intelligent T, RouletteToken, Truckcoin, PayCoin, DaxxCoin, Senderon, Bitcoin Fast, eBitcoinCash, Nyancoin, Aerium, BTCtalkcoin, Network Token, Kubera Coin, MojoCoin, Blakecoin, Bolivarcoin, Dashcoin, Sugar Exchange, Copico, Kurrent, KushCoin, Billionaire T, Garlicoin, BitTokens, Halcyon, PlusCoin, Pakcoin, BlockPay, Bitcoin Red, CryptoEscudo, SmartCoin, Synergy, ERC20, Joulecoin, Prototanium, Cryptojacks, Elcoin, BlazeCoin, PureVidz, Sterlingcoin, Bitair, Titcoin, TEKcoin, ParallelCoin, SwagBucks, Scorecoin, DigitalDevelo, Global Jobcoin, CryptoInsight, CoinonatX, Tigercoin, Motocoin, Dix Asset, Granite, WavesGo, PostCoin, Manna, bitSilver, Ccore, Tattocoin (S, Centurion, Golfcoin, Impact, Tokugawa, Flycoin, 8Bit, TOKYO, Mincoin, CarTaxi Token, Atomic Coin, HomeBlockCoin, AmberCoin, Mineum, IslaCoin, SecureCoin, Gapcoin, Bitz, CannaCoin, MACRON, ChessCoin, Ethereum Gold, Cashcoin, Cabbage, Evil Coin, Cypher, Emerald Crypto, RonPaulCoin, C-Bit, bitGold, GoldBlocks, Philosopher S, Zlancer, Grimcoin, Marscoin, Polcoin, VirtualCoin, SpaceCoin, Ratecoin, Coin(O), LeaCoin, Helleniccoin, Steneum Coin, iCoin, NevaCoin, Eternity, Freicoi, Sprouts Extreme, Bitcurrency, Influxcoin, StrongHands, PX, Datacoin, Prime-XI, Darsek, Pascal Lite, Chronos, Fujinto, LiteBar, BERNcash, Octanox, Abjcoin, Sativacoin, ChanCoin, ReeCoin, DigiCube, 300 Token, GlobalBoost-Y, OctoCoin, Xios, Catcoin, RevolverCoin, Swing, RedCoin, Signatum, Ammo Reloaded, VapersCoin, Shadow Token, Neuro, Ethereum Dark, EagleCoin, Nekonium, GameUnits, EcoCoin, Quebecoin, Elacoin, Bankcoin, Rubies, Zurcoin, AmsterdamCoin, Jin Coin, SatoshiMadness, X-Coin, Coin2.1, Quatloo, Bitcoin Planet, BriaCoin, FinCoin, GlobalCoin, Global Tour Coin, Digital Money, Independent M, BROTHER, Yacoin, Beatcoin, Trident Group, Crypto, Desire, Phantomx, ICOBID, MustangCoin, Virtacoinplus, SecretCoin, GlobalToken, Bumba Coin, Digital Rupees, Dalecoin, Firecoin, Evotion, Joincoin, SoonCoin, Theresa May Coin, Flaxscript, ParkByte, Solarflarecoin, Visio, SixEleven, PayCon, HempCoin, HiCoin, BitQuark, GuccioneCoin, Acoin, LiteBitcoin, Blackstar, FuzzBalls, bitEUR, Dollarcoin, Creatio, Bitcoin 21, YENTEN, Honey, Advanced Inte, CompuCoin, SOILcoin, BoostCoin, Debit coin, BitCoal, Enigma, GlassCoin, Eryllium, Money, Comet, Eurocoin, High Voltage, Pioneer Coin, Coinonat, AgrolifeCoin, Roofs, Cannation, FUNCoin, GoldPieces, Virta Unique, Madcoin, Allion, ZoZoCoin, AllSafe, StarCash Network, Newbium, BipCoin, Bolenum, BenjiRolls, Marijuanacoin, CacheCoin, Gold Pressed, Metal Music Coin, Useless Ether, Kronecoin, BnrxtCoin, SongCoin, Californium Asiadigicoin, Shilling, QuazarCoin, HealthyWormCoin, VIP Tokens, Uro, Bitcedi, Pulse, BitAsean, JavaScript Token, Slevin, WARP, Ride My Car, SongCoin, Allion, Eurocoin, Money, Honey, LiteBitcoin, Blackstar, ZetaMicron, Veltor, PoSToken, Jewels, Artex Coin, Dreamcoin, ExchangeN, DAPPSTER, Zayedcoin, KingN Coin, LiteCoin Ultra, Printerium, Ripto Bux, Royal Kingdom, PonziCoin, BowsCoin, Master Swiscoin, PIECoin, ARbit, BiosCrypto, MiloCoin, Cthulhu Offer, MindCoin, Steps, BOAT, GeertCoin, JobsCoin, GBCGoldCoin, Iconic, Luna Coin, PlayerCoin, LetItRide, Interzone, RSGPcoin, Litecred, VectorAI, Credence Coin, TAGRcoin, OsmiumCoin, Zonecoin, Destiny, Wild Beast Block, ImpulseCoin, CryptoWorldX, PLNcoin, PosEx, Torcoin, AnarchistsPrime, Dollar Online, SydPak, PRCoin, Save and Gain, Bitvolt, WomenCoin, Argus, Rawcoin, BioBar, Coupecoin, iBank, Elysium, Project-X, P7Coin, Coimatic 3.0, SocialCoin, CrevaCoin, Selfiecoin, NodeCoin, Coimatic 2.0, Concoin, GeyserCoin, Magnum, Ulatech, Vault Coin, HarmonyCoin, LevoPlus, Tristar Coin, Digital Credits, PizzaCoin, FuturXe, CaliphCoin, Ebittree Coin, POLY AI, CK USD, TrustNote, Content and A, ChatCoin, Penta, DAEX, StarChain, iQuant, Kcash, MOAC, OceanChain, Electronic PK, Holo, CoinMeet, Dignity, Vipstar Coin, ATMCoin, Noah Coin, Acute Angle C, eosDAC, Monero Classic, IPChain, BitStation, Sharder, TopChain, Molecular Future, RealChain, WINCOIN, Fargocoin, MARK.SPACE, Dragon Coins, OFCOIN, BitcoinX, Loopring [NEO], Super Bitcoin, SelfSell, Neurotoken, Gems, StarCoin, Filecoin [Fut, HalalChain, Tezos (Pre-La, ValueChain, Exchange Union, Lightning Bit, Maggie, Nexo, StockChain, LightChain, Show, United Bitcoin, Qube, Hydrogen, BigONE Token, Read, WETH, Rublix, FairGame, Transcodium, Bitcoin Interest, Plancoin, PressOne, Fidelium, Aidos Kuneen, LePen, BlockCDN, Monero Original, AWARE, COMSA [ETH], BelugaPay, Pixie Coin, Infinity Econ, Curriculum Vitae, Crowd

Machine, InvestDigital, Amon, Proxeus, BrahmaOS, Arbitracoin, BetterBetting, Jingtum Tech, Sphre AIR, Biotron, UnlimitedIP, Aditus, COMSA [XEM], Consensus, Candy,Bela, Token Desk, Cropcoin, Animation Vis, Peculium, CryptopiaFeeS, B2Bcoin, WCOIN, StrikeBitClub, Stellite, Hyper Pay, MSD, SnipCoin, SegWit2x, MarxCoin, IndicoIn, Minex, CFun, Nebula AI, Decentralized, Friendz, Pabyosi Coin, RoyalCoin, PHI Token, Hade Platform, Aces, VeriME, Golos Gold, ENTCash, Budbo, ACChain, Etherecash, Infinitecoin, GreenMed, Harvest Maste, Bitcoin God, Alphabit, GameChain System, W3Coin, ClubCoin, Internet of T, Safe Trade Coin, EmberCoin, Animecoin, Lendroid Supp, Swisscoin, President Trump, Aseancoin, Musiconomi, OX Fina, Namocoin, EtherDelta Token, Atmos, TeslaCoilCoin, First Bitcoin, President Joh, Macro, WA Space, EA Coin, Titanium Bloc, EDRCoin, ZenGold T-coin, Francs, Nitro, Bastonet, SIGMAcoin, SuperNET, HODL Bucks, BT2 [CST], Wink, India Coin, Sparks, CORION, India Coin, AlpaCoin, BTCMoon, Cloud, Tattocoin (L, Sharkcoin, RabbitCoin, ERA, Slothcoin, Zilbercoin, ANRYZE, KlondikeCoin, Dutch Coin, DynamicCoin, Tellurion, NumusCash, UR, Storjcoin X, Bubble Runners, Wi Coin, Primulon, Cyder, TechShares, GrandCoin, TerraNova, TurboCoin, Sakuracoin, AvatarCoin, High Gain, Royalties, DavorCoin, United Trader, CoffeeCoin, UniversalRoya, PlexCoin, SONO, Antimatter, FAPcoin, Superior Coin, Halloween Coin, GoldMaxCoin, Huncoin, Ethereum Lite, EncryptoTel [, NEO GOLD, BlazerCoin, SHACoin, UGAIN, Cashme, BatCoin, ZSEcoin, STEX, UNCoin, LinkedCoin, GOLD Reward T, Quotient, SJWcoin, Dashes, Avoncoin, Cubits, SISA, FutCoin, RHFcoin, Rcoin, First Bitcoin, LandCoin, TopCoin, Cheapcoin, XTD Coin, BetaCoin, Operand, NetBit, Fonziecoin, BestChain, MobileCash, Levocoin, Bitbase, Axiom, Regacoin, PokeCoin, BitSerial, WeAreSatoshi, RichCoin, Smoke, DarkLisk, Moneta, Protean, Bitok, Fazzcoin, RubleBit, TheCreed, Birds, Magnetcoin, Topaz Coin, DeltaCredits, Hyper, X2, Pirate Blocks, Digital Bulli, Cycling Coin, Lazaruscoin, ShellCoin, PrismChain, GameLeagueCoin, Qora, Karmacoin, CryptCoin, Donationcoin, TrickyCoin, CyberCoin, EggCoinx, Opescoin, PayPeer, Happy Creator, FrankyWillCoin, TodayCoin, SportsCoin, Omicron, KashhCoin, Akuya Coin, eREAL, Vcash, GAY Money, BitSoar, Farstcoin.

Yukarıda halihazırda kullanımda olan kripto paraların, adlarından da anlaşılacağı üzere kullanım amaçlarına veya paranın işleme girmesini sağlayan geliştirme ekibinin beğenisine göre isim alabilmektedir.

Kendi kripto parasını piyasaya çıkarmak isteyen kişi, grup, firma veya ülke kripto para yapımı için hizmet veren internet sitelerinden veya şirketlerden hizmet alarak şahsi kripto parasını üretebilmektedir. Elbette bu iş sadece üretimle sınırlı değil paranın güvenilirliğini, tanınırlığını ve sürdürülebilirliği konusunda kullanıcıların ikna olması gerekiyor. Aksi durumda piyasaya sürülen kripto paranın işlem görmesi mümkün olamamaktadır.

3. KRİPTO PARA PİYASASI

Dünyada kripto para piyasası her geçen gün hızla artmaya devam etmektedir. 2018 Mayıs ayı itibari ile 1614 adet kripto paranın toplam piyasa değeri 453.129.191.474 Amerikan dolarıdır (<https://coinmarketcap.com>, 2018). Bu büyüklükteki bir piyasa yatırımcıların da dikkatini çekmeye devam etmektedir.

Türk yatırımcıları da bu piyasada önemli rol oynamaktadırlar. Ülke bazında bakıldığında Türkiye, kayıtlı kripto para işlemlerinde ilk beş sırada yer almaktadır. Türk yatırımcıların en çok ilgisini çeken kripto paralar; Ethereum, Ripple ve Bitcoin'dir ve işlem hacmi 15.3 milyon dolardır (Küçük, 2018).

Dünyada işlem hacimlerine göre ilk eli sırayı alan kripto paralar Tablo 1'de verilmiştir. İlk sırayı tartışmasız olarak kripto paraların atası olan ve yaklaşık dokuz yıldır piyasalarda işlem gören Bitcoin almaktadır. Para, yirmi bir milyon adetle sınırlıdır. Tablo 1'de görüldüğü gibi 2018 yılı Mayıs ayı itibari ile dolaşımda on yedi milyon Bitcoin piyasada işlem görmektedir.

Tablo 1. Kripto Para Sürkilasyonu

				(ABD \$)
Sıra	Kripto Para Adı	Sembolü	Piyasa Değeri	Dolaşım Miktarı
1	Bitcoin	BTC	158.528.082.846	17.019.787 BTC
2	Ethereum	ETH	73.423.111.042	99.282.136 ETH
3	RippleR	XRP	32.194.107.866	39.178.259.468 XRP *
4	Bitcoin Cash	BCH	27.766.060.272	17.114.400 BCH
5	EOSEOS	EOS	14.868.330.310	840.607.562 EOS *
6	Litecoin	LTC	9.189.742.284	56.421.363 LTC
7	Cardano	ADA	8.499.282.628	25.927.070.538 ADA *
8	Stellar	XLM	7.321.666.475	18.572.068.273 XLM *
9	IOTA	MIOTA	5.992.055.793	2.779.530.283 MIOTA *
10	TRON	TRX	5.316.195.063	65.748.111.645 TRX *
11	NEO	NEO	5.082.350.000	65.000.000 NEO *
12	Dash	DASH	3.703.255.529	8.057.019 DASH
13	Monero	XMR	3.629.389.373	16.005.916 XMR
14	NEM	XEM	3.469.563.000	8.999.999.999 XEM *
15	VeChain	VEN	2.493.014.344	525.899.138 VEN *
16	Ethereum Classic	ETC	2.421.757.494	101.568.024 ETC
17	Tether	USDT	2.181.501.565	2.197.140.814 USDT *
18	Qtum	QTUM	1.886.539.178	88.576.984 QTUM *
19	OmiseGO	OMG	1.626.690.930	102.042.552 OMG *
20	ICON	ICX	1.567.036.204	387.231.348 ICX *
21	Binance Coin Coin	BNB	1.524.355.713	114.041.290 BNB *
22	Lisk	LSK	1.307.698.848	105.629.955 LSK *
23	Bytecoin	BCN	1.267.146.101	183.877.273.671 BCN
24	Bitcoin Gold	BTG	1.242.045.558	16.989.049 BTG
25	Verge	NANO	1.073.595.275	14.967.255.853 XVG
26	Nano	XVG	1.071.221.639	133.248.289 NANO *
27	Zcash	ZEC	1.065.061.676	3.862.544 ZEC
28	Ontology	AE	971.051.971	112.625.171 ONT *
29	Aeternity	ONT	955.810.363	233.020.472 AE *
30	Zilliqa	ZIL	915.827.233	7.286.396.952 ZIL *
31	Steem	STEEM	889.183.720	254.455.258 STEEM *
32	Siacoin	SC	863.661.899	34.266.314.579 SC
33	Wanchain	WAN	822.472.698	106.152.493 WAN *
34	Ox	ZRX	812.098.531	526.950.050 ZRX *
35	BitShares	BTS	803.422.783	2.622.060.000 BTS *
36	Bytom	BTM	759.390.891	987.000.000 BTM *
37	Bitcoin Diamond	BCD	734.579.408	153.495.625 BCD
38	Stratis	STRAT	732.439.124	98.845.753 STRAT *
39	Populous	PPT	716.220.341	37.004.027 PPT *
40	RChain	WAVES	645.453.821	360.105.903 RHOC *
41	Waves	RHOC	644.178.000	100.000.000 WAVES *
42	Golem	GNT	633.541.066	834.262.000 GNT *
43	Decred	DCR	622.032.633	7.145.743 DCR
44	MakerM	MKR	621.325.091	618.228 MKR *
45	Bitcoin	BTCP	599.927.013	20.426.315 BTCP
46	DogecoinD	DOGE	542.590.216	114.336.634.603 DOGE
47	Status	SNT	533.250.245	3.470.483.788 SNT *
48	DigixDAO	DGD	521.540.000	2.000.000 DGD *
49	Hshare	HSR	495.544.482	42.953.746 HSR
50	IOStoken	IOST	473.822.160	8.400.000.000 IOST *

* Daha fazla üretilemez

Kaynak: coinmarketcap.com (2018)

4. İŞLEM GÖREN SIRA DIŞI İSİMLİ KRIPTO PARALAR

Dünya piyasalarında işlem gören 1600'ü aşmış kripto paradan bazılarının isimleri oldukça sıra dışıdır. Bunlardan bazıları şöyledir: Cabbage, Garlicoin, PotCoin gibi bu kripto paralar, paraya adını veren bitkileri üretenlerin birbirleri ile ticari ilişkilerinde bu kripto paraları kullanmalarını ve/veya o adı geçen bitkiyi sevenlerin dikkatini çekmek ve kullanımlarını sağlamak amacı ile piyasada işlem gören kripto paralardır.

Bir diğer tür adlandırma ise ülke veya şehir ismi verilmesidir. Bunlara örnek olarak; India Coin, Dutch Coin, TOKYO, FinCoin ve AmsterdamCoin verilebilir. Grafik tasarımlardan esinlenerek üretilen kripto paralar için, AvatarCoin ve FuzzBalls örnek verilebilir. Merkez bankalarının ve/veya devletlerin desteklediği para birimlerinin adlarından yola çıkarak isim almış kripto paralar vardı. Bunlara örnek; Eurocoin, Money, Shekel, Dollarcoin'dir. İsmi tarihte ki medeniyetlerden alan ve bu kripto paralara örnek olarak verilebilecek paralar, Huncoin ve IncaKoin'dir. Bazı kripto para birimleri ise evcil hayvanlardan yola çıkarak da hazırlanmıştır, Cat Coins ve Dogcoin gibi. Tüm bunların yanı sıra bazı devlet başkanlarına saygı göstermek için hazırlanmış veya popüler şahsiyetler için hazırlanmış kripto para birimleri de vardır. Bunlar; Helleniccoin, PutinCoin, TrumpCoin, Theresa May Coin'dir. Spor aktivitesi veya hobilere atfedilen para birimleri; Golfcoin, ChessCoin, Ride My Car, MustangCoin, SongCoin veya Runners'dır. Meslek gruplarına gönderme yapan para isimleri de bulunmaktadır. Bunlardan en çarpıcısı Denta Coin'dir. CoffeeCoin, Sugar Exchange, Honey gibi insanlığın sevdiği yiyecek içeceğe çağrışım yapan para birimlerinin yanı sıra Evil Coin gibi kötüyü çağrıştıran para adları da kullanılmıştır. Mooncoin ise dünyanın aya olan ortalama uzaklığı dikkate alınarak toplam para arzının sınırlı olduğu bir kripto para birimidir. Mooncoin blok zinciri ağını kullanmakta ayrıca block zincirinde kayıt tutmak için MoonWord adında kendi programlama dilini kullanmaktadır

Kripto paraların bir kısmı blok zinciri işletim sistemini kullanırken kimi paralar ise kendilerine özel yazılım dili içeren alt yapı teknolojileri kullanmaktadır.

5. KRIPTO PARALARA POZİTİF VE NEGATİF YAKLAŞIMLAR

Asya piyasaları kripto paraların hızla geliştiği ve en fazla kullanıldığı piyasalardır. Böyle olmasına rağmen bazı Asya ülkelerinden kripto paralar özellikle bitcoin madenciliği ile ilgili kullanıcılara kısıtlamalar getirmeye başlayan açıklamalar gündemde yerini almaktadır. Bunlardan biri Çin'dir. Özellikle madencilik yapabilmek için aşırı düzeyde tüketilen elektrik ülke genelinde rahatsızlığa neden olmuş ve elektrik tüketiminin artması ile sonuçlanan durum karşısında ülkede yasa yapıcılar bitcoin madenciliğine yasaklar getirmeye başlamıştır (<https://www.dunya.com>, 2018). Kore, kripto para adına spekülasyon artışları sonucu oluşacak balon etkisini önlemek için denetimleri artırmaya başlamıştır. Ayrıca Maliye Bakanı Kim Dongyeon'un, kripto para yasaklanabilir ve bunun opsiyon olduğuna vurgu yapması (<http://www.hurriyet.com.tr>, 2018) kripto paralara temkinli yaklaşımına neden olmaktadır. Sadece Asya kıtasında yer alan ülkeler değil, diğer kıtalardaki ülkelerde de kripto paraların aleyhine uyarılar gelmeye devam etmektedir. ABD'nin sermaye piyasası düzenleyici kurulu niteliğini taşıyan Menkul Kıymetler ve Borsa Komisyonu Başkanı (U.S. Securities and Exchange Commission/SEC) yatırımcıları kripto paralara karşı uyarıda bulunmuştur (www.sabah.com.tr, 2017). Güney 2018 G20 Zirvesi Arjantin'in Buenos Aires zirvesinde kripto paralar için düzeltme kararı çıkmasında kripto para değerini düşüren etmenlerden biridir. Avrupa Birliği de, kripto paralara düzenleme getirme çalışmalarına devam etmektedir. Tüm bu gelişmeler kripto paraların aleyhine gelişen olaylardır. Ancak bu negatif yaklaşımlar sadece ülke bazında kalmayıp finans ve ekonomi alanında tanınmış kişiler tarafından da gündeme getirilmiştir. Dünyanın üçüncü sıradaki en zengin unvanını üzerinde bulduran Warren Buffett kripto paranın bir balon olduğunu ve sonunun kötü olacağını açıklamıştır (www.businessht, 2018). Ekonomi dalında elinde Nobel ödülünü bulduran Shiller daha da ileri giderek kripto paraların yasaklanması gerekliliğine vurgu yapmıştır (Köylü ve Köylü, 2017: 370). Kripto paraların kanuni alt yapıları olmadığı için hiçbir devlet denetiminin bu paralardan vergi geliri elde edememesi ülke bazında dezavantaj olarak görünmektedir. Kara paraların aklanmasına zemin hazırlayabilme potansiyelinden ötürü de elbette kripto paraların karanlık bir yüzü de bulunmaktadır. Kripto paranın yazılımında belirlenmiş miktarına ulaşması ve yeni para üretilmemesi kripto paraların aşırı değerlenmesine yol açarak haksız rekabete de yol açacaktır.

Kripto paralara karşı duruş sergileyen ülke ve/veya kişilerin aksine bu paralara destek olan açıklamalarla gündeme gelen kişi ve ülkeler de bulunmaktadır. Bunlardan birisi İsrail Merkez Bankası'nın, kripto parayı yatırım aracı olarak gördüğünü açıklamasıyla kripto paranın finansal bir araç olduğunu da deklere etmiş olmaktadır (Ayaz, 2018). Yine Apple şirketinin kurucu ortaklarından Steve Wozniak, iki adet Bitcoin'ini dolandırıcılar tarafından çaldırmasına (<https://www.cnbc.com>, 2018) rağmen kripto paraları yatırım aracı olarak gören nadir teknoloji dehalarından birisidir. Bu

tespitlere ek olarak, özellikle coğrafi ve politik kargaşa dönemlerinde paranın sanal olması nedeni ile bir yerden başka bir yere aktarılmasının kolaylığı ve istendiğinde istediğiniz para cinsinden nakde çevrilebilmesi kolaydır. Para aktarımı maliyetinin düşük olması ve hiçbir vergi düzenlemesine takılmaması gibi durumlar kripto paraların cazibesini artıran unsur olarak yatırımcıları cezbetmeye devam ediyor.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Merkezi sisteme dayalı olarak üretilen ve dağıtımı sağlanan paranın aksine geniş tabanlı onaylayıcı sistem ile paranın güvenilirliğini taşınabilirliğini ve transferini kolaylaştıran alt yapı teknolojilerini kullanan kripto paralar hızla yaygınlaşmıştır. Halihazırda emtia mı para birimi mi tartışması süren kripto paraların piyasa değerleri artarak yükselmeye ve dünyada daha fazla yatırımcının dikkatini çekmeye devam etmektedir.

Kripto para ayrıca finans uzmanlarını da fikir ayrılığına düşürmeye devam ediyor. Kimi, geleceğin parası olarak görürken kimi ise bu gelişmenin balon olduğunu iddia etmeye devam etmektedir. Gün geçtikçe artan piyasa dolaşım miktarları ve daha fazla yatırımcıyı kendilerine çekmeye devam eden kripto paraların arkasında algoritma yazılımı yapan, güvenilirliğini ve kullanımını kolaylaştırıp geliştirmek için çalışan bir ekip vardır. Elbette kripto para, arkasındaki ekip varlığı ile güçlenmemiştir. Kişiden kişiye elektronik ortamda yapılan ödemeler ve bu ödemelerin çoklu onaylanması ayrıca ödeme yapan ile ödemeyi alan kişilerin kişisel verilerinin ortaya çıkmaması kullanılan kripto paraların yaygınlığını artırdı.

Diğer bir gerçeklik ise özellikle bazı kripto paraların birkaç yıl içerisinde yükselişi ile getirilerini katlayanların sayısının artması, diğer yatırımcıların da dikkatini çekmiş ve çekmeye devam etmektedir. Dünya çapında büyük bir işlem hacmine sahip olan kripto paralar Türk yatırımcısı için de cazip olmaya devam ediyor. Onun içindir ki dünyada beşinci sırada en çok işlem yapılan ülke Türkiye'dir.

Büyük getirilerin yüksek düzeylerde riske katlanmayı gerektirdiğini de hatırlamakta fayda vardır.

KAYNAKÇA

- Ayaz, A. (2018). "İsrail Merkez Bankası Bitcoin'i finansal varlık olarak kabul ediyor". <https://kriptoparhaber.com/bitcoin-yasal-tanima-uymuyor.html>. adresinden 07.06.2018 tarihinde erişildi.
- Businessht (2018). "Warren Buffett'tan Bitcoin kehaneti". <http://www.businessht.com.tr/piyasalar/haber/1791642-warren-buffett-tan-bitcoin-kehaneti> adresinden 07.05.2018 tarihinde erişildi.
- CNBC, (2018). "Steve Wozniak says someone stole seven bitcoins from him". <https://www.cnbc.com/2018/02/26/steve-wozniak-says-someone-stole-seven-bitcoins-from-him.html> adresinden 07.05.2018 tarihinde erişildi.
- CoinMarketCap (2018). "Cryptocurrencies". <https://coinmarketcap.com/all/views/all/> adresinden 07.05.2018 tarihinde erişildi.
- Hürriyet (2018). "Bitcoin'de şok gelişme: Yasaklıyor mu?". <http://www.hurriyet.com.tr/teknoloji/bitcoinde-sok-gelisime-yasakliyor-mu-40708307> adresinden 07.06.2018 tarihinde erişildi.
- Keskin Köylü, M. ve Köylü, T.Ç. (2017). "Blok Zinciri Teknolojisinin Finansal Piyasalarda Uygulama Potansiyeli". International Journal of Social Science Doi number:<http://dx.doi.org/10.9761/JASSS7446>. Number: 63 , p. 359-372, Winter II 2017.
- Küçük, E. (2018). "Türkiye, kripto para borsalarında ilk 5'te". Dünya Finans. <https://www.dunya.com/finans/haberler/turkiye-kripto-para-borsalarinda-ilk-5te-haberi-414500> adresinden 07.05.2018 tarihinde erişildi.
- Nakamoto, S. (2008). Bitcoin: "A Peer-to-Peer Electronic Cash System". Bitcoin.org. <http://web.archive.org/web/20160417000233/https://Bitcoin.org/Bitcoin.pdf> adresinden 27.11.2017 tarihinde erişildi.
- Sabah (2017). "Amerikan SPK'sından Bitcoin uyarısı" <https://www.sabah.com.tr/ekonomi/2017/12/12/amerikan-spksindan-bitcoin-uyarisi> adresinden 12.06.2018 tarihinde erişildi.
- Sak, G. (2018). "Bitcoin'in toplam piyasa değeri 160 milyar doları aştı". <https://www.dunya.com/kose-yazisi/bitcoinin-toplam-piyasa-degeri-160-milyar-dolari-asti/414499> adresinden 12.06.2018 tarihinde erişildi.
- Sak, G. (2018). "Coinbase bu yıl ilk şifreli para unicornu oldu". <https://www.dunya.com/kose-yazisi/coinbase-bu-yil-ilk-sifreli-para-nicornu-oldu/397998> adresinden 12.06.2018 tarihinde erişildi.